

TÁJÉKOZTATÓ
AZ ARANY JÁNOS-EMLÉKÉVHEZ KÖTHETŐ HELYSZÍNEKRŐL
A HATÁRTALANUL! PROGRAMBAN RÉSZTVEVŐK SZÁMÁRA

Az Országgyűlés 2016 márciusában a **2017. évet Arany János-emlékévvé** nyilvánította. Magyarország Kormánya az Arany János-emlékévé méltó megrendezése érdekében számos kiállítással és rendezvénnyel készül, felújítja az Arany Jánoshoz köthető hazai és határon túli emblematikus helyszíneket, hogy utat nyisson egy új Arany János portré megteremtéséhez és kortárs, szakmailag megalapozott, de közérthető értelmezéséhez, mindehhez felhasználva a közösségi média által nyújtott kommunikációs lehetőségeket. Az Emlékév jelentős elemei az **„Arany kulturális utak”**, amelyek a költő életének állomásaira vezetnek.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma, a Határtalanul Program és a Magyar Turisztikai Ügynökség együttműködése révén Arany János életútjának állomásain **megújult kiállítások, felújított örökségi és kulturális helyszínek** és egyéb **turisztikai** vonzerőt jelentő **szolgáltatások** várják az érdeklődő diákcsoportokat. A Határtalanul! Program értékelési szempontrendszerben két többletpont adható azoknak a pályázatoknak, amelyek Arany János kultuszhelyek meglátogatását tűzik ki célul.

Az „Arany kulturális utak” magyarországi helyszínei: **Budapest, Nagykőrös, Debrecen és Geszt**. A határon túli területeken található helyszínek: **Nagyszalonta és Alsósztrégova**.

Budapest:

1860 nyarán a Kisfaludy Társaság igazgatójává választotta Aranyt, ezért Pestre költözött. Lapszerkesztői, irodalomszervezői, fordítói, kritikai tevékenysége kiteljesedett. Kezdetben a Három pipa utcában (ma Erkel u. 20.) lakott, 1864-től költözött be az Akadémia épületébe. 1865-től az Magyar Tudományos Akadémia titkára, 1870-től főtitkára lett. Az 1860-70-es években kedvelt sétahelye, ihlető forrása volt a Margitsziget. 1877-től a nyarakat is a szigeten töltötte. A Petőfi-szobor 1882. október 15-i avatásán megfázott és tüdőgyulladást kapott. Október 22-én a Magyar Tudományos Akadémia palotájában halt meg. Sírja a Fiumei úti temetőben található, Stróbl Alajos alkotása.

Az Arany János-emlékévé központi kiállítását a **Petőfi Irodalmi Múzeum** rendezi meg. A kiállítás célja, hogy az utóbbi évtizedekben felhalmozott irodalomtörténeti tudást, az Arany-művek új értelmezési lehetőségeit, az újrafogalmazott íróportrét megismertesse a szélesebb közönséggel.

Az **Országos Széchényi Könyvtár** interaktív Arany János-kiállítást rendez. A tárlat az OSZK Kézirattárának páratlan kincseire épül.

A **Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára és Információs Központja** az általa őrzött Arany-relikviákból rendez kiállítást.

A kiállítások megtekintése összekapcsolható Arany János élete budapesti helyszíneinek felfedezésével, tematikus városnéző sétákkal és a Fiumei úti temetőben sírkert-vezetéssel.

Tervezett nyitások: 2017. április második felében

Nagykőrös:

Arany 1851-ben érkezett Nagykőrösre, hogy a református gimnáziumban latint és irodalmat tanítson. Tíz évig, Pestre költözéséig élt a városban. A költő halálát követően tanítványai kezdték el gyűjteni az egykori tanárukhoz kötődő emlékeket, és az Arany család is számos értékes kéziratot, relikviát – többek között – a költő pipáját ajándékozta a városnak. 1951-ben a városi múzeum felvette Arany János nevét. Az épület előtt 1996-ban felavatott Nagy Tanári Kar című szoborcsoport Arany Jánosnak és tanártársainak állít emléket.

Az Arany János Év keretében sor kerül a múzeum teljes körű felújítására és új kiállítások megrendezésére. E felújítási munkák miatt 2017-ben az intézmény zárva tart, ugyanakkor a

Gyűjtemény a nagyközönség és a diákcsoportok számára továbbra is megtekinthető lesz a Cifra-kertben található ún. **Svájci Házban**.

A kiállítás tervezett megnyitása: 2017. március.

Debrecen:

Arany János 1833 novemberében került a Református Kollégiumba és megszakításokkal 1837-ig élt Debrecenben. A városban több szobor, dombormű, emléktábla, tér és utca is őrzi Arany emlékét. Az Arany János Év keretében kiállítás mutatja be a költő debreceni éveit. A látogatás kiegészíthető a Reformáció Éve programjain történő részvétellel, Arany János élete debreceni helyszíneinek felfedezésével és tematikus városnéző sétákkal.

A kiállítás tervezett helyszíne a **Debreceni Irodalmi Múzeum**, tervezett megnyitása: 2017 májusa.

Geszt:

Arany a világsi fegyverletétel után egy ideig bujdosni kényszerült. 1851-ben Tisza Lajos meghívta Gesztre, hogy fiát, Domokost költészetre oktassa. Ebben az időszakban a kastély parkjában álló kerti házban élt. Költészetének (különösen a balladáknak) a hely és a Geszten hallott történetek ihlető forrása lett.

A **Tisza-kastély** parkjában a felújított kis kerti házban új kiállítás nyílik ezen időszak emlékére. Tervezett nyitás: 2018. március

Nagyszalonta:

1817. március 2-án itt született Arany János és alapfokú tanulmányait is a városban végezte. 1837-től újra Nagyszalontán telepedett le, tanított, majd a város jegyzője lett, és családot alapított. Első kiemelkedő irodalmi sikereit innen érte el. Nemzetőrként részt vett az aradi várostromban. Arany János szalontai szülőháza nem maradt meg. Helyére az önkormányzat 2010-ben építtetett egy új, tájjellegű épületet, melynek homlokzatán emléktábla látható. Néhány évvel Arany János halála után fia, Arany László a városának adományozta édesapja hagyatékának egy jelentős részét. Ebből a műtárgy-együttesből áll össze a város másik Arany Jánoshoz köthető kiállítása, az Arany János Emlékmúzeum, amely az ún. Csonkatoronyban kapott helyet. A szalontai szoborparkban Arany János egész alakos szobra is látható.

Az Arany János-emlékévben megvalósul az Arany János Emlékmúzeum (Csonkatorony) és a mellette álló Arany Palota teljes körű infrastrukturális és múzeumszakmai megújítása. A fejlesztés várható átadása 2017 végén történik, ám a felújítás ideje alatt biztosítják a restaurált **Arany-relikviák megtekintését** egy kisebb, ideiglenes Arany-kiállítás keretében Arany Palota egyik termében vagy a szülőházban.

Tervezett nyitás: 2017. szeptember

Alsósztrégova:

Arany János 1862 augusztusában meglátogatta Madách Imrét Alsósztrégován, kíséretében Szliácsra utazott, ahol egy hónapot töltött az ottani fürdőben. A sztrégovai Madách-kastély falán Madách és Arany-emléktábla látható. Szliácson is emléktábla őrzi Arany és Madách látogatásának emlékét.

A látogatás összekapcsolható a **Madách-kúria** megtekintésével, amelynek épülete 2014-ben teljes körűen megújult és ebben új kiállítások is helyet kaptak.

Szakmai együttműködő partnerek: Magyar Turisztikai Ügynökség Zrt., Petőfi Irodalmi Múzeum.

További információk: A részletesen kidolgozott tematikus útvonaljavaslatok és programcsomagok az érintett helyszínek vonatkozásában 2017. március elsejétől olvashatóak a **www.aranyev2017.hu** honlapon. Az ajánlatok a Határtalanul! Program megvalósítási időszakában **2017. június 16. - 2018. június 15. között folyamatosan elérhetőek.**

Várjuk Önöket és diákjaikat sok szeretettel az „Arany kulturális utak” helyszínein!

A 2017. évi Határtalanul pályázatok keretében választható Arany János emlékévi programelemek:

1. Petőfi Irodalmi Múzeum Budapesten
2. Országos Széchényi Könyvtár Budapesten
3. MTA Könyvtára és Információs Központja Budapesten
4. Nagykőrösi Svájci Ház
5. Debreceni Irodalmi Múzeum
6. Geszti Tisza-kastély
7. Arany-relikviák megtekintése Nagyszalontán
8. Madách-kúria Alsósztrégován